Бліц

1. Що називають вибірковою увагою?
2. Що таке стійкість уваги?
3. Що таке переключення уваги?
4. Що таке розподіл уваги?
5. Що означає «сліпота неуважності»?
6. Що таке сліпота до змін?
7. Що вимірює класична задача Струпа?
8. Яка пам’ять короткочасно утримує невеликий обсяг інформації?
9. Яка пам’ять забезпечує утримання й обробку інформації під час задачі?
10. Що таке епізодична пам’ять?
11. Що таке семантична пам’ять?
12. Що таке процедурна пам’ять?
13. Що таке кодування?
14. Що таке відтворення?
15. Що таке впізнавання?
16. Що таке інтерференція пам’яті?
17. Що таке проактивна інтерференція?
18. Що таке ретроактивна інтерференція?
19. Що таке ефект первинності?
20. Що таке ефект недавності?
21. Що таке ефект інтервалів (spacing effect)?
22. Що таке ефект тестування?
23. Що таке хибний спогад?
24. Що таке навідне запитання?
25. Що таке залежна змінна?
26. Що таке незалежна змінна?
27. Що таке контрольна умова?
28. Що таке рандомізація?
29. Що таке конфаундинг?
30. Що таке операціоналізація?
31. Що таке час реакції?
32. Що таке точність відповіді?
33. Чим відрізняється кореляція від причинного висновку?
34. Що таке реплікація?
35. Що таке екологічна валідність?

Ситуативні задачі

1. Марія уважно читає повідомлення на телефоні. Повз неї проходить знайомий, але вона його не бачить. Як називається явище, коли помітний об’єкт залишається непоміченим через зайнятість уваги?
2. Поки Олег розмовляв телефоном, на будинку навпроти замінили вивіску. Він не помітив заміни. Як називається непомічання зміни у сцені?
3. Викладач прочитав 15 слів. Студенти найчастіше згадали слова з початку списку. Який ефект це пояснює?
4. Одразу після читання списку студенти найкраще назвали останні три слова. Який ефект спостерігається?
5. Після вивчення іспанських слів студент гірше згадує раніше вивчені італійські. Який тип інтерференції?

6. Старий PIN-код постійно спадає на думку замість нового. Який тип інтерференції?
7. Людина легко їздить велосипедом, але не може словами описати кожен рух. Який вид довготривалої пам’яті забезпечує навичку?
8. Студент згадує свій перший день в університеті: аудиторію, події та власні переживання. Який вид пам’яті?
9. Студент знає визначення нейрона, але не пам’ятає, на якій лекції почув його вперше. Який вид пам’яті зберігає саме знання?
10. Під час обчислення 27 + 18 подумки студент утримує проміжне число та додає наступне. Яка система пам’яті задіяна?
11. Студент не може сам назвати термін, але правильно вибирає його з чотирьох варіантів. Яка дія виявилася легшою - відтворення чи впізнавання?
12. Слово «ЗЕЛЕНИЙ» написано червоним кольором. Студенту важко швидко назвати колір чорнила. Як називається ефект?
13. Оператор годину спостерігає за рідкісними сигналами й починає частіше їх пропускати. Яке явище описано?
14. На гучній вечірці людина раптом чує власне ім’я в сусідній розмові. Який класичний ефект це ілюструє?
15. Одна група вчить терміни 30 хвилин щодня три дні, інша - 90 хвилин за один вечір. Перша краще пам’ятає через тиждень. Який ефект?
16. Один студент перечитує конспект, інший закриває його й відповідає на запитання. Через тиждень другий пам’ятає більше. Який ефект?
17. Свідків питають: «З якою швидкістю мчали автомобілі?» замість «З якою швидкістю рухалися?». Оцінки швидкості вищі. Що вплинуло на відповіді?
18. Після слів «ліжко, подушка, ковдра, дрімота» людина впевнено згадує «сон», хоча цього слова не було. Яке явище?
19. Студент читає параграф і паралельно відповідає на повідомлення; частину тексту він не розуміє. Яка основна причина?
20. На екрані одна червона крапка серед багатьох синіх. Її знаходять майже миттєво. Який тип пошуку?
21. Потрібно знайти червону літеру T серед червоних L і синіх T. Чому пошук складніший?
22. Після того як між співрозмовниками пройшли люди, одного співрозмовника непомітно замінили іншим. Учасник цього не помітив. Яке явище?
23. Студент каже: «Слово знаю, але зараз не можу його вимовити». Як називається цей стан?
24. Студент не може згадати термін, але після підказки першої літери називає його. Що допомогло?
25. Студенту легше згадати матеріал у тій самій аудиторії, де він його вивчав. Який ефект?
26. Людина вивчала слова в певному настрої та краще згадує їх, коли цей настрій повторюється. Який ефект?
27. ісля відео аварії учаснику прочитали неправдиву деталь про дорожній знак. Згодом він згадує цей знак як побачений. Який ефект?
28. Після вивчення другого списку слів студент гірше відтворює перший. Яка інтерференція?
29. Студент має назвати колір слова, але замість цього читає написане. Який автоматичний процес заважає?
30. Людина часто бачить логотип бренду, але не може правильно намалювати його з пам’яті. Чого це навчає про пам’ять?

31. Після п’яти перечитувань конспект здається дуже знайомим, але студент не може відповісти без тексту. Яка помилка оцінки навчання?
32. Студент краще запам’ятав термін після пояснення його значення, ніж після підрахунку літер. Який принцип?
33. Щоб запам’ятати цифри 19912024, студент розбив їх на 1991 і 2024. Який прийом використано?
34. Людина дуже зосереджена на читанні й не усвідомлює частину оголошення поруч. Який механізм?
35. Перед появою сигналу стрілка правильно показує його місце; учасник відповідає швидше. Що допомогло?
36. Стрілка вказала ліворуч, але сигнал з’явився праворуч; реакція сповільнилася. Чому?
37. Студент поперемінно сортує слова за значенням і за кількістю літер; після кожної зміни правила відповідає повільніше. Як називається втрата часу?
38. Студент пам’ятає факт із лекції, але приписує його не тому викладачеві. Яка помилка?
39. Свідок упізнав обличчя з телевізора й помилково вирішив, що бачив цю людину на місці події. Яка помилка?
40. Після багаторазового пригадування частини слів із категорії інші слова тієї ж категорії пригадуються гірше. Яке явище досліджують?
41. Незавершене завдання іноді частіше згадується, ніж завершене. Як називають історичний ефект, пов’язаний із цим твердженням?
42. Студент запам’ятав слово краще, коли сам заповнив пропуск у ньому, ніж коли просто прочитав готове. Який ефект?
43. Знайоме слово учасник розпізнає швидше, ніж рідкісне. Який чинник може це пояснити?
44. Учасник упізнав раніше показане фото серед інших, але не зміг описати його без підказки. Який процес легший?
45. Після нічного сну учасник краще пам’ятає вивчені ввечері пари слів, ніж після порівнюваного періоду неспання. Який процес вивчають?
46. На початку списку слів учасник приділяв словам більше часу і краще їх згадав. Яке явище спискової пам’яті спостерігається?
47. У кафе студенту важко слухати співрозмовника через кілька інших розмов. Яке завдання уваги він виконує?
48. Людина одночасно слухає складну інструкцію і розв’язує задачу; помилок стає більше. Яке обмеження проявляється?
49. Студент не може згадати назви тварин зі списку, але після підказки «птахи» пригадує ще три. Яка роль підказки?
50. Студент пам’ятає основну думку лекції, але не точні слова викладача. Що збереглося краще?
51. Після кількох повторень неправдиве твердження здається людині правдоподібнішим. Який ефект?
52. Учаснику показали багато дуже схожих фотографій. Він плутає, яку саме бачив. Що ускладнює впізнавання?
53. Водій розмовляє телефоном і пізніше помічає пішохода. Який когнітивний чинник є найімовірнішим?
54. Серед списку імен студент швидше помічає власне ім’я. Чим воно відрізняється від більшості інших?
55. Після зміни номера телефону людина іноді автоматично набирає старий. Яка інтерференція?

56. Одразу після лекції студент правильно назвав 10 термінів, а через тиждень лише 5. Який загальний процес ілюструє різниця?
57. Людина пам’ятає, що о 18:00 треба надіслати листа. Який вид пам’яті потрібен?
58. Людина пригадує свій день народження в дитинстві. Який вид довготривалої пам’яті?
59. Один студент робить перерви між повтореннями, інший вчить без перерв; через місяць перший пам’ятає більше. Який ефект?
60. На екрані стрілка спрямована праворуч, але з’являється ліворуч; треба натискати кнопку відповідно до місця, а не напрямку. Чому відповідь може сповільнитися?
61. Учаснику показали 20 слів, він правильно назвав 12. Скільки слів відтворено і який відсоток це становить?
62. Із 20 раніше показаних фото учасник правильно впізнав 18. Яка частка правильного впізнавання серед старих фото?
63. Дві групи виконують однакове завдання, але одна працює в тиші, а інша - під шум. Яка незалежна змінна?
64. Дослідник змінює гучність шуму й рахує кількість пропущених сигналів. Яка залежна змінна?
65. Учасники знають, що за ними спостерігають, і починають старатися більше, ніж зазвичай. Яка загроза для дослідження?

Реальні експерименти

Формат відповіді на кожне завдання: 1) назва та автори; 2) рік; 3) мета; 4) учасники й матеріали; 5) покроковий перебіг експерименту; 6) результати; 7) висновок. Недостатньо лише назвати психологічний ефект.

1. Струп (1935): яку пару умов порівнювали і що виявили? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
2. Черрі (1953): як досліджували вибіркове слухання? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
3. Бродбент (1954): що показали досліди з дихотичними цифровими рядами? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
4. Морей (1959): що іноді помічали в ігнорованому каналі? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
5. Трейсман (1960): чим її результати уточнили жорсткий фільтр? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
6. Познер (1980): що відбувається після валідної та невалідної підказки? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
7. Трейсман і Геладе (1980): чим різняться пошук за однією ознакою та за поєднанням ознак? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь,

як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

8. Саймонс і Чабріс (1999): яке завдання давали глядачам і що пропускала частина з них? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

9. Саймонс і Левін (1998): що змінили під час розмови на вулиці? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

10. Ренсінк, О'Ріган і Кларк (1997): що таке flicker paradigm? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

11. Макворт (1948): що вимірювали за допомогою clock test? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

12. Сперлінг (1960): що порівнювали у звіті про коротко показані літери? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

13. Петерсон і Петерсон (1959): як перешкоджали повторенню трійок приголосних? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

14. Міллер (1956): про що стаття «магічне число сім»? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

15. Бедделі та Гітч (1974): яку ідею запропонували на основі подвійних задач? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

16. Крейк і Тулвінг (1975): що давала семантична обробка слів? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

17. Еббінгауз (1885): який матеріал вивчав і як оцінював забування? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

18. Мердок (1962): яку форму мала крива відтворення списку? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

19. Гланцер і Куніц (1966): що сталося з ефектом недавності після відволікання? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

20. Лофтус і Палмер (1974): як дієслово у запитанні впливало на свідків? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
21. Лофтус, Міллер і Бернс (1978): як перевіряли ефект дезінформації? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
22. Родігер і Макдермотт (1995): чому згадували непред'явлене слово? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
23. Діз (1959): що продемонстрували асоціативні списки? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
24. Тулвінг і Томсон (1973): що таке специфічність кодування? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
25. Годден і Бедделі (1975): кого вивчали та який був результат? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
26. Родігер і Карпік (2006): що порівнювали після читання текстів? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
27. Карпік і Родігер (2008): що було важливим у вивченні пар слів? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
28. Бахрік та співавтори (1993): що виявили про інтервали між повтореннями? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
29. Зейгарник (1927): які завдання порівнювали? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.
30. Андерсон, Бйорк і Бйорк (1994): який феномен виявили? Розкажіть, що це за експеримент: хто і коли його провів, яка була мета, хто брав участь, як саме проводили дослідження (що робили учасники), який отримали результат і який висновок зробили дослідники.

<u>Знайти методологічну помилку</u>

1. Група з музикою вчиться вранці, без музики - ввечері. Чому висновок про музику ненадійний?
2. Умову А проходять лише першокурсники, Б - лише четвертокурсники.
3. Порівнюють дві групи, але одній дають удвічі більше часу.
4. Одна група отримує 10 слів, інша 20; порівнюють лише кількість правильних слів.

5. Усі спочатку проходять умову А, потім Б; чим ризикує дослідник?
6. Учасникам кажуть, що «музика точно поліпшує пам’ять».
7. Дослідник сам підказує відповіді лише експериментальній групі.
8. За одним студентом роблять висновок про всіх студентів країни.
9. Вимірюють пам’ять лише самооцінкою «я добре пам’ятаю».
10. Різницю в середніх оголошують причинним ефектом без контролю інших чинників.
11. Порівнюють результати, але в одній кімнаті шумно, в іншій тихо.
12. Точність обчислюють як кількість правильних, не враховуючи різну кількість спроб.
13. У завданні на швидкість записують лише правильність, але роблять висновок про час реакції.
14. У досліді на увагу учасники можуть дивитися в телефон.
15. Дослідник виключає всі результати, що не підтримують гіпотезу, після перегляду даних.
16. Дослідник змінює критерій успіху після отримання результатів.
17. Дослідник каже, що нульова різниця доводить абсолютну однаковість умов.
18. Дослідження повторили в іншій лабораторії й отримали інший результат. Чи це автоматично означає шахрайство?
19. Учасників просять пригадати травматичну подію без інформованої згоди.
20. Після експерименту з навмисно хибною інформацією учасникам не пояснили обман.

Теми для доповідей / презентацій

1. Ефект Струпа: процедура, умови та інтерференція
2. Дихотичне слухання Коліна Черрі: вибіркова увага
3. Дональд Бродбент: модель раннього фільтра уваги
4. Ефект власного імені в дослідженнях Невілла Морея
5. Модель ослаблення уваги Енн Трейсман
6. Просторові підказки Майкла Познера
7. Теорія інтеграції ознак Трейсман і Геладе
8. Невидима горила: Саймонс і Чабріс
9. Сліпота до змін: експеримент із заміною співрозмовника
10. Парадигма мерехтіння Ренсінка, О'Рігана і Кларка
11. Тест годинника Макворта і зниження пильності
12. Іконічна пам'ять у дослідженнях Сперлінга
13. Забування в задачі Петерсонів
14. Еббінгауз: крива забування та метод заощадження
15. Ефект дезінформації Лофтус і хибні спогади